

Iz našeg zakonodavstva

Službeni list broj 88/48. donosi:
Zakon o krivičnim djelima protiv službene dužnosti

Službeni list broj 97/48. donosi:
Naredbu o primanju pretplatnika na hranu u radničko-službeničkim restoranima

Službeni list broj 99/48. donosi:
Uredbu o putnim i selidbenim troškovima državnih službenika

Službeni list broj 108/48. donosi:
Naredbu o načinu vršenja službenih obilazaka

Službeni list broj 109/48. donosi:
Uredbu o radnim normama

UREDBA O RADNIM NORMAMA*

O normama u geodetskim radovima raspravljalo se kod nas u NR Hrvatskoj već koncem 1946. god. Tada su se u nekim zavodima počele za određene operacije zavoditi norme, koje još i danas imaju interni karakter. Koliko je poznato Geozavod Slovenije bazirao je i plaćanje stručnjaka na ovakovim normama, a neki su zavodi davali pojedine radove u akord na osnovi svojih normi. Te norme nijesu bile jedinstvene, koliko po radnom učinku, toliko ni po mjeri kojom su bile izražene. Dok su jedni radne učinke izražavali poenima uzimajući pri tom više faktora koji utječu na visinu radnog učinka (broj d. točaka i broj stanica i sl.), drugi su te norme bazirali na površini, a u nekim slučajevima i na satima učinka. Ovakovo postavljanje pokazalo se nepraktičnim i nepreglednim kako u pogledu jasne predstave i postavljanja zadataka, tako i u samom praćenju njegovog izvršenja.

Tokom čitave 1948. god. radilo se kod Glavne geodetske uprave na proučavanju ovoga pitanja. U tu svrhu bila je sazvana jedna konferencija predstavnika Republičkih Geodetskih uprava svrhom da se iz prikupljenih podataka dađe konačna redakcija osnovnih normi.

Nekako u isto vrijeme donešena je Uredba o radnim normama i Uputstvo za primjenu Uredbe (Službeni list broj 109/48.). Ovdje ću u kratkim crtama nastojati sa tim upoznati čitaoce Geodetskog lista.

* Ovaj je članak uredništvu bio dostavljen u mjesecu januaru ove god.

Uredba predviđa obavezno uvođenje radnih normi na svim radovima gdje je to moguće. Time je postalo obavezno normiranje i geodetskih radova, jer za njihovo normiranje postoje mogućnosti. Sama Uredba ističe se u tome što je po njoj propisan način normiranja, polazeći od stanovišta da naši pogoni već raspoložu normama radnih učinaka za izvjesne vrste radova. Prema tome sadašnji rezultati mjerenja radnih učinaka imaju da posluže kao baza postavljanju radnih normi. Radi toga Uredba se odlučila za tehnički, a ne iskustveni metod normiranja. Prednost ove metode je u tome da utvrđuje osnovne norme radnih učinaka, na bazi analize pojedinih operacija u određenom poslu, uzimajući pri tom sve faktore koji na proizvodnju utječu, kao materijal, organizaciju, strojeve i dr. Takav metod normiranja isključuje pogreške normiranja iskustvenom metodom, pa se stoga opravdano smatra višim stepenom normiranja.

U članu 4. predviđa se utvrđivanje **osnovne norme** radnih učinaka, gdje god je to moguće, a primjenom ove norme moguće je onda izračunati **radnu normu** za određeni posao (**izvedena norma**). Prema tome potrebno je razlikovati osnovnu normu od radne norme, što bi konkretno za našu struku značilo, da je osnovna norma pojedina operacija, a radna norma je norma za izvršenje pojedinog posla (snimanje 1 ha radna norma, pojedine operacije koje utječu na to snimanje su osnovne norme).

Dalje Uredba predviđa da radna norma može biti **pojedinačna** kojom se ima mjeriti radni učinak jednog radnika — stručnjaka ili **grupna norma**, kojom se mjeri radni učinak dvaju ili više radnika — stručnjaka.

Radi jasnoće ovdje ću u cijelosti navesti koji učinak prema Uputstvima predstavlja radna norma. Pod 2.) Uputstva stoji »Radna norma utvrđuje se na temelju učinka koji se nalazi u sredini između prosjeka učinka udarnika i između prosjeka učinka udarnika i dobrih radnika. Pod dobrim radnicima razumjevaju se radnici, koji postojeću normu ispunjavaju ili unekoliko premašuju.«

U pogledu donošenja normi Uredba predviđa za nadležnog Ministra Vlade FNRJ za matičnu granu. Prema tome

tako donešene norme obavezne su i za poduzeća republičkog i lokalnog značaja. Ovo pravo Ministar Vlade FNRJ za matičnu granu može prenijeti na republičkog resornog Ministra, ali u tom slučaju donesene norme imaju samo privremenu važnost.

Na još jedan važan momenat ukazuje Uredba. U članu 8. predviđa se, da radne norme ustanovljuje (ne utvrđuje) normirac, koji ih dostavlja sa obrazloženim elaboratom organu nadležnom za ustanovljenje radnih normi.

Kod organa za utvrđivanje radnih normi imaju se formirati komisije sa savjetodavnim karakterom. Njihova je dužnost proučiti izvještaj normirca i stavljati svoje predloge, kao i predloge o reviziji normi organu nadležnom za njihovo utvrđivanje. Komisiju sačinjavaju predstavnici Sindikalnih organizacija, udarnici, novatori, odnosno najbolji radnici. Prema tome omogućeno je da mišljenje radnog kolektiva dođe do izražaja kod ustanovljenja normi.

Uz način normiranja i donošenja normi Uredba unosi i red u njihovom određivanju. Prema članu 12. norme se po pravilu ne mogu mijenjati prije isteka 6 mjeseci od njihove primjene. Ovaj se rok može mijenjati samo uz određene uslove.

Poduzeća su po Uredbi obavezna da vode evidenciju radnog učinka po kontrolno evidencijskim mjestima.

Donešena Uredba prema svemu istaknutome ne predstavlja prvi i jedini propis u predmetu normiranja, već jedan propis u nizu propisa koji su ovom Uredbom konačno kompletirani.

Ovo bi izlaganje bilo nepotpuno u koliko se ne bi osvrnulo na primjenu Uredbe u našoj struci, a što u stvari naše drugove prvenstveno interesuje. Koliko nam je poznato donošenje radnih normi je u toku. Prema normama kancelarij-

skih radova, izraženi su operativni planovi I. kvartala i njihovo se ostvarenje prati po tim normama. Kad budu dostavljene norme terenskih radova postupit će se u istom smislu. Predpostavljamo da će utvrđivanje tih norma biti u najkraćem vremenu, tako da bi početkom terenske sezone rad po normi imao zvanični karakter.

Zelim ovdje ukazati na propise Uputstava, o primjeni norma u Građevinarstvu (Službeni list broj 45/47.). U točki 7.) daje se mogućnost smanjenja odnosno povećanja normi do 15% kad se radovi izvode pod nepovoljnim uvjetima i van građevne sezone. To prva preneseno je na republičkog Ministra građevina. Smatramo da bi u tom smislu trebale i naše norme sadržavati odgovarajuće propise, osobito za slučajeve kada se radovi vrše izvan terenske sezone.

Samo donošenje normi u uskoj je vezi sa donošenjem Pravilnika o plaćanju po efektu rada. Ne mogu se upuštati u raspravu dali se za naše radove mogu u načelu primjenjivati propisi Pravilnika za projektante. Poznato je da se sami projektanti na području NR Hrvatske u raznim pitanjima po tom pravilniku razilaze. Ako pak imademo u vidu koji učinak radna norma treba da predstavlja, kao i uslove koji utječu na postizanje norme kod projekatana i geodetskih stručnjaka, onda nas ti momenti bez daljega upućuju, da naša struka ima svojih specijalnosti, koje u Pravilniku moraju doći do izražaja, jer za razliku od projekatana naši stručnjaci na terenu rade i umno i fizički, pa je takav njihov rad bez daljega potrebno i na graditi.

Namjera mi je bila da ovim prikazom upoznam drugove sa propisima Uredbe koja direktno stoji u vezi sa predstojećim donošenjem radnih normi za geodetske radove, što smatram da ću u jednom dijelu i uspjeti. Br.

Vijesti iz Narodnih Republika

Vijesti iz N. R. Hrvatske

Izložba Geozavoda

Prigodom trogodišnjice osnutka Geozavoda u Zagrebu, priredila je Sindikalna podružnica poduzeća uz suradnju DITH-e. izložbu radova Geozavoda i geodetske radionice.

Na izložbi su raznim projektima, skicama, fotografijama, planovima i grafikonima bili prikazani radovi, koje je Geozavod izvodio na triangulaciji, nivel-

Fogled na jedan dio izložbe

manu, fotogrametriji, detaljnom premjeru i primjenjenoj geodeziji. Osim toga poseban dio zauzimala su geofizička i rudarska mjerenja, gdje je raznim skicama i fotografijama bilo uzorno prikazana primjena geofizike u ovim radovima, kao i veliki broj primjeraka naše rudače.

Uz rezultate radova bili su izloženi i razni tipovi instrumentarija, potrebni kod svih vrsta geodetskih radova.

Posebni odio koji je na sebe svraćao naročitu pažnju, smješten po sredini dvorane, prikazivao je radove geodetske radionice. Istina, tu se nijesu mogli naći teodoliti i neki drugi precizni instrumenti, jer naša radiona ne raspolaže sa alatom i strojevima za takovu produkciju. Sa svojim skromnim proizvodnim mogućnostima, radionica je ipak izložila dva lijepo izrađena mala koordinatografa, razne razmjernike na staklu i metalu, kružne logaritmare, letve, znač-

ke i druga mjernička pomagala. Ti proizvodi radionice neosporno su mnogo doprinijeli da su u protekle tri godine pojedini zadaci bili sa uspjehom izvršeni.

Ugao sa izloženim radovima triangulacije

Izložbu je pregledao veliki broj posjetilaca iz svih grana naše privrede, ustanova i škola koje interesuje geodetska djelatnost. Među onima koji su posjetili izložbu, kako se može vidjeti iz knjige u koju su se posjetioci upisivali, bili su mnogi rukovodioci privrednih Ministarstava i republikanskih poduze-

Izloženi radovi geodetske radionice

ća, kao i izaslanici naših poduzeća iz Beograda i Skoplja. Osobito je velika posjeta bila od strane naših stručnih visokih i srednjih škola, kao i gimnazija, koje su ovdje mogle zorno vidjeti od kolikog je značaja geodetska struka za dalji razvitak naše privrede.

Ovo je prva naša izložba, kojom je širi krug tehničara, studenata i srednjoškolaca bio upoznat sa zadacima geo-

dezijske. Izložba je bila u skromnom okviru, jer je učestvovao samo Geozavod Zagreb, ali je i takova izložba imala pozitivnih rezultata.

Stoga nam ovo treba biti putokaz za dalji rad u tom pravcu i pripreme za jednu širu i obimniju izložbu, u koju bi bila uključena geodetska djelatnost i prikaz rada u struci za područje čitave Narodne Republike Hrvatske. Br.

Iz geodetske sekcije DITH-e

Dne 6. III 1949 god. održana je u društvenim prostorijama godišnja skupština Geodetske sekcije DIT-He. Među prisutnima bio je član Akademije nauka prof. Nikola Abakumov, predstavnik poljoprivredno-šumarskog fakulteta prof. Dr. Nikola Neidhardt, delegat NSO-a Geodetskog odjela Tehničkog fakulteta i izaslanik Geopremjera iz Osijeka. Od mlađih kolega iz Zagreba, odaziv je bio nažalost vrlo slab.

Pošto su obavljene formalnosti otvaranja skupštine, tajnik sekcije podnio je dosta opširan referat o radu sekcijske uprave i hronološkim redom osvrnuo se na rad uprave, te nastojanje da se pojedini problemi, koji su se pred sekciju postavljali, što uspješnije i brže riješe.

Uprava se je zalagala oko nadopune Uredbe o geodetskoj struci, oko pripreme referata za II. Kongres inženjera i tehničara, oko razrade nastavnih planova za Geodetski tehnikum, zatim urednog izdavanja stručnog lista i dr.

Referat je također ukazao na razne stručne probleme, koje nova sekcijaska uprava treba da uzme u razmatranje i riješavanje. Među ostalim ukazano je na potrebu pojačanja naučnog rada u svrhu suradnje kod riješavanja aktuelnih problema. Treba nastojati na ostvarenju pravilnog nagrađivanja, čime će se dati jači poticaj za nove prijedloge racionalizacije i novatorstva. Radi uvadjanja novih metoda rada, organizirati obradu što većeg broja pitanja i problema rada. Pri tom organizirati praktične probe, raspisati konkurse, kako za idejna, tako i za detaljna rješenja. Predložiti Geodetskoj upravi formiranje posebne komisije za izdavanje stručne literature, koje ova može ostvariti i putem sekcije. Prema općem programu struke, na osnovu većeg broja konferencija, predložiti izmjenu školskog plana i programa, kako po opsegu tako i po trajanju, s tim da se

prvenstveno uzme u razmatranje trajanje školovanja na tehnikumu od 3 na 5 god.

Po završenom referatu u diskusiji u kojoj su uzeli učešća skoro svi prisutni, izneseni su problemi koje nova sekcijaska uprava treba uzeti u razmatranje, a kojima je nadopunjen podnešeni referat. Govornici su se osobito zadržali na razmatranju mogućnosti saradnje DIT-a oko osnivanja Astronomsko-geodetskog instituta ili sekcije unutar Jugoslaven-ske akademije nauka.

Drugi problemi na koje je bilo ukazano, jeste pitanje formiranja posebnog Geodetskog fakulteta i ostvarenja mogućnosti da se današnji kapacitet Geodetskog odsjeka u pogledu brojnog stanja studenata koristi prema njegovim mogućnostima.

Osim toga ukazano je na potrebe poduzimanja daljih koraka radi nadopune Uredbe o struci, kao i donošenje Pravilnika o terenskom dodatku, kojim treba pitanje nagrađivanja stručnjaka kod rada na terenu ispravno riješiti.

Izaslanik NSO-a ukazao je na živo interesiranje Studentske organizacije za geodetsku struku. Primjećuje da se Glavna geodetska uprava nije dovoljno založila na stručnom usavršavanju studenata i kao primjer navodi poziv na petnaestodnevni praktični rad sa fotogrametrijskom aparaturom u Beogradu, koji je bio obećan, ali do danas nije uslijedio.

Svi se prisutni saglašavaju da je potrebno formirati posebnu komisiju koja će sve navedene probleme ispitati i formulirati, te podnijeti nadležnima na riješavanje. Toj komisiji stavlja se u dužnost da i nadalje prati tok riješavanja tih pitanja, do donošenja konačne odluke.

Pošto je staroj upravi data razriješena, kandidacioni odbor predložio je

slijedeće drugove u novu sekcijisku upravu i komisiju za podneske, koju je skupština primila i to: za novi sekcijiski odbor: prof. Dr Nikola Čubranić, prof. Dr Nikola Neidhardt, geom. Sosten Čok, ing. Branko Palčić, ing. Dragutin Jemrić, geom. Dane Vukovojac, ing. Stevo Jednak, ing. Mato Janković, geom. Bruno Ungarov, geom. Mirko Tomić, ing. Slavko Cimerman, geom. Edo Štrukelj, ing. Stjepan Grgac, stud. Veljko Petković.

U komisiju za podneske: prof. Slavko Macarol, ing. Mato Janković, geom. Mirko Tomić, geom. Dane Vukovojac, ing. Slavko Cimerman i ing. Stjepan Grgac.

Inicijativom Sindikalne podružnice Glavne geodetske uprave sastavljen je prijedlog izmjene Uredbe o geodetskoj struci, kao i Uredbe o prinalležnostima saveznih državnih službenika i dostavljen uz obrazloženje Centralnoj upravi Saveza državno-administrativnih i pravosudnih ustanova Jugoslavije, da bi po istom preduzelo potrebne korake kod mjerodavnih faktora.

Geodetska sekcija Društva inženjera i tehničara Narodne Republike Hrvatske doznavši za prednje, sa svoje strane preduzela je također akciju da se nadlež-

nim prikaže opravdanost nadopune Uredbe. U tom smislu upućen je podnesak Sekretarijatu za personalnu službu Vlade Narodne Republike Hrvatske u kome se ukazuje na nepodpunost i potrebu izmjene Uredbe o zvanjima. U podnesku se predlaže da se nagrađivanjem geodetskih inženjera izravna sa nagrađivanjem inženjera u ostalim strukama, kao i da se uvede zvanje viši geodetski savjetnik. Ovaj je prijedlog obrazložen činjenicom da je geodetski studij ravan sa studijem ostalih tehničkih grana, a rad u praksi zahtjeva od geodetskog stručnjaka uz visoko kvalificirano zvanje i fizičke napore.

Nedostatak visokokvalificiranih stručnjaka prisilio je jedan priličan broj srednje kvalificiranog kadra tj. geometara, da se daleko izdignu i da često obavljaju radove koje u drugim strukama obavljaju inženjeri. Radi toga je predloženo istim podneskom da se uvede u glavi B. Uredbe još i zvanje viši geometar instruktur sa platom od 5.500 dinara.

Ovaj podnesak dostavljen je od strane Sekcije i Geodetskim sekcijama ostalih Republika, da je podpomognu i sa svoje strane.

Lične vijesti

Premješteni su:

Geom. Ante Hasanagić iz Ureda za katastar Krk, Uredu za katastar u Glini
Geom. Stjepan Golac iz Ureda za katastar Rijeka, stavljen je na raspolaganje Poduzeću »3. maja«
Geom. Ivan Županić iz Ureda za katastar Rijeka u Geodetsku upravu
Geom. Dragutin Rorbek iz Ureda za katastar Donja Stubica, Uredu za katastar Zagreb
Geom. Josip Žagar iz Ureda za katastar Otočac u Geodetsku upravu
Pom. geom. Valerije Šavroff iz Ureda za katastar u Gračacu, Uredu za katastar Gospić

Geom. Oskar Byrdih iz Ureda za katastar Ogulin, Uredu za katastar u Slunju
Geom. Milovan Zlatić iz Ureda za katastar Virovitica, Uredu za katastar u Podravskoj Slatini
Geom. Petar Rukavina iz Geozavoda Zagreb u Geodetsku upravu
Ing. Stjepan Klak iz Geozavoda Zagreb u Geodetsku upravu.

Odlukom Geodetske uprave pri Vladi NR Hrvatske dokinut je Ured za katastar u Gračacu i pripojen Uredu za katastar u Gospiću. Time Ured za katastar u Gospiću obuhvata područje kotareva Gospić, Gračac, Donji Lapac i Perušić.

»GEODETSKI LIST vlasnik i izdavač Geodetska sekcija DITH-e Zagreb, Pierotijeva ul. 4 — Uprava i uredništvo: Zagreb, Draškovićeve ul. 40. — Odgovorni urednik: Ing. Mato Janković, Hrvojeva 5. — Pretplata u 1949. god. 150 din. — Za studente geodezije i učenike Geodetskih tehnikuma 90.— din. — Dopisi i pretplate šalju se na Upravu geodetskog lista, Zagreb, 3, pošt. pret. 393. — Čekovni račun kod Poštanske štedionice

br. 9060129.

STRUČNE GEODETSKE KNJIGE ŠTAMPANE OD 1945. GOD. DO DANAS

Pisac	Naslov knjige	Može se nabaviti kod	Cijena Din.
Neidhardt N.	Osnovi geodezije — Zagreb 1946.	Poljop. naklad. zavod - Zagreb, Zrinjevac 12	120.—
Neidhardt N.	Geodezija II — skripta	NSO. šumarskog fakulteta — Zagreb	80.—
Neidhardt N.	Geodezija II — Zagreb 1947.	Poljop. naklad. zavod - Zagreb, Zrinjevac 12	110.—
Mihajlović D.	Osnovi geodezije — Zagreb 1948.	NSO. Građevinskog Tehnikuma — Zagreb	30.—
Macarol S.	Praktična geodezija — Zagreb 1948.	NSO. Tehničkog fakulteta — Zagreb	172.—
Čubranić N.	Račun izjednačenja. — Zagreb 1948.	NSO. Tehničkog fakulteta — Zagreb	75.—
Dražić M.	Niža geodezija — Beograd 1948.	Naučna knjiga — Beograd	145.—
Čubranić-Neidhardt-Janković-Macarol	Geodetski priručnik — Zagreb 1948.	Nakladni zavod — Zagreb	110.—
	Instrukcija za izradu osnovne državne karte	Glavna geodetska uprava — Beograd, Kosančićev vjenac	25.—

Doznačite pretplatu za 1949. god.

Raspolažemo sa brojevima Geodetskog lista iz 1937., 1940. i 1941. godine, koji su izlazili u Zagrebu, kao i sa Agrarnim operacijama br. 2, 3 i 4.

Komplet listovi kojima raspolažemo mogu se dobiti po cijeni od 75.— din, a Agrarne operacije po cijeni od 45.— din. U ovaj iznos uračunati su troškovi pakovanja i poštarine.

Novac doznačiti putem čekovne uputnice br. 9060129 Geodetski list — Zagreb.